

„EDINOST“

izhaja enkrat na dan, razun nedelj in praznikov, ob 4 uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslane, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik koncorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna koncorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Južno Tirolsko pa Slovani.

IV.

Nacionalna avtonomija, ki ima po dejanski pravičnosti pred očmi vse narodnosti in skupne državne interese, zahteva za vsak narod še jeden važen pogoj, in ta je, da je dotični narod primerno številčen po skupnem naseljenju. Ona misli, da narod ne more oskrbovati svojih specialno narodnih in kulturnih interesov, ako ne preseže z enega milijona duš. Trentincev pa niti pol milijona duš, in že iz tega vzroka bi ne bil mogel Trentin opravičeno hrepneti po lastnem nacionalnem organu, kakoršnjega mu hočejo poделiti vsaj v nekaterih oblikah.

Posebni sekciji deželnega šolskega sveta in deželnega zbora, celó s posebnim in ločnim sedežem v Tridentu, ta dvojni in odločilni novi dar Trentincem nadomešča in more nadomeščati to, kar bi upravljal poseben organ v smislu nacionalne avtonomije, in kar izvršuje danes organ deželnih avtonomij.

Da pa ima teorija nacionalne avtonomije prav tudi gledé na južno Tirolsko, razvidno je posebno iz tega, da Trentinci n. pr. niso čutili moči, da bi iz svojih sredstev povišali učiteljstvu plače, in da je osrednja vlada v obče dala besedo, da hoče tirolskim Italijanom pomagati iz državnih denarnih sredstev.

Kdor zahteva nacionalno avtonomijo, račun tudi s svojimi silami. In če so te prešibke, ne more poštovati samega sebe kakor izjeme, za katero naj plačujejo drugi narodi. Vse drugače se kaže to vprašanje, ako vsi narodi dobé nacionalno avtonomijo! Potem more priti do tega, da bi sedaj jeden, sedaj drugi narod potreboval pomoči iz skupnih državnih sredstev. Potem bi noben narod ne mogel očitati nič drugim narodom.

Pri Italijanih je pa še ta nedostanost, da niti skupnost vsega njih naseljenja v Avstriji ne sestavlja jednega milijona duš! In ako se kulturno vzdržujejo v deželah, kjer so pomešani, ali v deželnih soseskah s Slovani, prihaja to od tod, da dotični deželni zastopi tudi iz davkov slovanskega naseljenja odločajo vsote Italijanom na korist! In potem še posebno od tod, da jim je vlada izročila zlasti Trst, kateremu se še posebe določujejo milijoni iz skupnih davkov vseh totranskih narodov!

Italijanisi sami od sebe bi se ne mogli vzdrževati, še manj pa šopiriti se nasproti Slovanom in postavljati se po robu državi z irredentistiško propagando. Italijansko prebivalstvo v svoji skupnosti je v Avstriji za skupne državne interese jako neugodno naseljeno in raztrešeno, ter radi premajhnega števila nesposobno za pravo nacionalno avtonomijo. Vladni sistemi in državniški pa podpirajo ravno to naseljenje, na škodo in stroške slovanskih narodnostij in v obče na stroške drugih narodov, iz državnih sredstev.

Italijane bi spravili v prave in bolj dostojne meje ter tudi v meje politične morále le tedaj, ako bi se podelilo sosednjim narodom to, kar Italijani že imajo od nekdanj: ako bi torej slovanski narodi na jugu dobili svojo nacionalno upravo, za katero imajo vsebi pogoje po številu naseljenja in pa sposobnost varovanja skupnih državnih interesov.

Ko bi bili ti slovanski odlomki naših južnih, priadranskih dežel zavarovani nacionalno s posebnimi zastopi, mogli bi ščititi sebe in državo tudi proti prekomejnemu in nevarnemu posezanju sedaj gospodujoče gospode italijanske po teh pokrajinah.

Mi smo imeli tu opraviti le z vprašanjem južne Tirolske; ali, ker že naseljenje italijanske narodnosti dela državnikom največ težave, in ker ti državni dajo tej narodnosti koncesijo za koncesijo po raznih deželah in sedaj v posebnih merah na Tirolskem: zahteva že samo vprašanje o nacionalni avtonomiji, da smo se dotaknili Italijanstva tudi po drugih deželah in v njegovi skupnosti. Tako, kakor postopajo razne avstrijske vlade doslej, in kakor jo je krenilo tudi Koerberjevo ministerstvo ravno sedaj, zabredejo državniški le v še večje zagate in političke stiske, na škodo ne le Slovanom in v obče drugim narodom, temveč tudi na škodo skupne monarhije. Tako postopenje je že zgolj z državnega stališča velika napaka, in ta napaka se mora povečati še radi tega, ker korak naprej, kakor sedaj v Trentinu, se ne da brez škode napraviti nazaj.

Slovanski zastopniki so dolžni premišljevatí sedaj rešujoče se južnotirolsko vprašanje, naj se že nemške in druge suranke razgovarjajo o tem vprašanju ali ne. Zato je

pravično, da slovanski listi beležijo sedanje dogodke na Tirolskem.

Ves problem, ki je, kakor rečeno, težavniši nego pri drugih narodih, smo mi tukaj združili v jedno zahtevo — to namreč, da naj se pred vs m podeli popolno narodno jezikovno pravo slovanskim narodnostim, ne le v obče, kakor zahteva ustava, temveč posebe tistim slovanskim narodnostim, katere v raznih deželah živé v dotiki ali pomešane z italijanskim naseljenjem. Le tako se ukroti sedanja prenapetost voditeljev avstrijskih Italijanov, in le tako se postavijo Italijani v tiste meje, ki jim gredo po številu in moči naseljenja in po produktivnosti par malih kosov njihove zemlje.

Po rešitvi narodnega vprašanja slovanskih narodnostij na jugu naj le uživajo Italijani dosedanje narodno enakopravnost, kolikor je zares take, a nikakor ne nadpravnost!!

Še le potem zadobiti država in monarhija v jadranskih deželah, in dosledno potem tudi v južnih Tirolih, primerno in varno zaščito svojih mejnikov. Drugače, po drugi metodi, se irredenta in italijanska pohlepnost ne uženeta v Avstriji.

S tem in posebno še s tem zadnjim člankom smo vse italijansko vprašanje spravili v posebno zvezo in s tem označili problem, ki je v tej zvezi vreden premišljevanja tudi avstrijskih državnikov.

Fr. Podgornik.

Iz razprave o obračunu deželnega zaklada istrskega v deželnem zboru istrskem.

(Govor posl. Andrijičica.)

(Zvršetek.)

V zavod za gluhoneme je vsprejel deželni odbor v letu 1901 dvanajst njih na stroške dežele. Ne vem, kateri narodnosti pripadajo ta dvanajst, ali to vem, da je človeku iz Jurandvora, moje župnije, ki je prosil, da bi mu bila hči vsprejeta v ta zavod, bila prošnja odbita, ker da ni mest na razpolago, a prošnja je bila pisana v hrvatskem jeziku. Pri stavki IV. čitam, da je dežela potrošila lanskega leta za cepljenje koz 6702:20 K. Ne spuščaje se v razglabljanje, da-li je ta trošek opravičen, naglašam samo, da je letos e. k. namestništvo z odlokom 29. marca t. l. št. 8197 — menda na

predlog deželnega odbora — poverilo cepljenje koz po vsem otoku Krku jedinemu dru. Venanciju Bolmariehu, da-si sta na otoku Krku še druga dva občinska zdravnik, namreč dr. Lauš za Omišelj in Dobrinj ter dr. Ožbolt za Vrbnik, Baško in Dubašnico. Po pošiljanju drugega zdravnika v njune občine za cepljenje koz, obsodilo se je ono dvojico izvrstnih in uvaževanih zdravnikov v nezasluzeno ponižanje in šlo se je za tem, da bi trpel njih ugled v občinah, kjer služita, a ona dva sta — Hrvata. Tiskovine, ki se dostavljajo župnim uradom zaradi izkaza cepljenih, so čisto italijanske, pa če se župni uradi tožijo radi tega, tedaj jim politične oblasti odgovarjajo, da deželni odbor ne daje drugih! Pri stavki VI. čitam, da se je minolo leto za cest Hum-Roč potrošilo 4106:40 K, dočim se je v prejšnjih letih mnogo več izdalo v to svrhu, a cesta še ni napravljena. Najprej so šli v eni smeri, potem so odstopili od te smeri in so šli v drugo; sedaj pa so prišli s cesto v neko dolino, odkjer ne vedo, kako bi izšli. To je deželna uprava! Blagajniško delovanje se s koncem leta 1901 završuje s prebitkom v gotovini kron 91.322:99, glede katerega predlaga deželni odbor, da preide v povečanje deželne imovine. To pak, gospóla, ni niti naša, niti naloga deželnega odbora, da namreč pomnožujemo deželno premoženje, ampak, da s proračunom preskrbimo za redne in izredne stroške preko leta, kakor z druge strani priznava to isti deželni odbor v poročilu št. 6 str. 7, kjer pravi: »dovendo la gestione dell'anno essere sufficiente a se stessa« (letno upravo imetje mora zadostovati samo sebi.) Silna prekoračenja proračuna dokazujejo, kako lahkoiščieno se upravlja deželno imetje in vzbujajo v nas nezaupanje do deželnega odbora. V obče se pri nas vsako vprašanje, če je tudi gospodarskega značaja, premotruje s političnega stališča in temu primerno se tudi rešava od strani deželnega odbora. Za Hrvate in Slovence ni pravičnosti. Radi tega bomo jaz in moji somišljeniki glasovali proti odobrenju obračuna deželnega zaklada za leto 1901.

Spoštovana gospóla! Sinovi smo te zemlje, kakor tudi vi, ljubimo jo istotako kakor vi, pa kakor mi spoštujemo vaš jezik in vašo narodnost, moremo po pravici zahtevati od vas, da vi spoštujete naš jezik in našo narodnost ter da ste nam pravični v vsem. Hrvatje in Slovenci istrski smo, tu smo doma, v svoji smo hiši, nobena sila nas

PODLISTEK 52

MELITA.

Povest iz naše dobe.

Spisal Josip Evgen Tomić; prevedel Radí.

Prvi del.

IV.

»Le časovno! Ako pride to vprašanje med nama na red, ne bo od moje strani nikakega popuščanja. Sicer pa se to vprašanje skoro reši samo od sebe. Moja soproga je resno bolana... ona ne bo dolgo živelá, je govoril general s tišim glasom, upiraje pogled nekam v stran, kakor da bi se bal srečati se z Melitinimi očmi, okoli katerih se je začel pojavljati porogljiv nasmeh, ko je general omenil bolezen svoje žene. Ona je menila, da stori najpametnejše, ako molčí in posluša, kaj bo general dalje govoril.

In on je začel res dalje govoriti o tej delikatnej stvari.

»Zdravniki pravijo, da ne preživi leta dni. Sirote pomilujem, ali ne more jej pomagati... Ona gineva rapidno, a katastrofa bi mogla nastopiti celo prej, nego se misli. Po njenej smrti ne bo za naju nikakih zaprek, da ne bi bila svoja.«

Melita je pogledala generala ljuto. »In vi hočete, da čakam smrti vaše soproge?«, je rekla z izrazom prezira.

»Kaj je naravnješe od tega?«, je vprašal general.

»Recite rajši: kaj je grše od tega?«, mu je odgovorila komtesa. »Zato me ne pridobite nikdar«, je dodala odločno.

»Kaj mislite torej storiti?«

»Nič! Omožim se, ako se mi ponudi dobra prilika.«

»Melita! Vi govorite tako?« jej je začel predbacivati general, katerega so komtesine besede nemilo dirnile. »Je-li mogoče, da v vašem sreču ni niti iskre občutka, s katerim ste me osrečevala v Benetkah...«

»Ah, v Benetkah! Kar se godi tam, ni nič resnega. Ljubezen v gondolah, kavaliriji iz navade!« je rekla komtesa z neprijetnim cinizmom.

»Vi torej niste čutili ljubezni za-me? Povejte iskreno.«

»Ne.«

»A ste bili pripravljeni iti z menoj?«

»Zakaj ne? Poroča s zaprekami je jako zanimiva stvar in prav lahko, da me taka močitev osvoji.«

»Močitev brez ljubezni!« je vskliknil general, kakor da ne bi mogel verovati onemu, kar je slišal.

»Taki zakoni so navadno najsrečnejši«, je rekla Melita mirno.

»Vi ste demon!«, je viknil general in skočil na noge.

»Česa iščite torej pri meni?«

»Ker sem vas ljubil, jaz vas še sedaj ljubim!« je rekel general živo.

»Pozabite na vse, kakor sem tudi jaz pozabila«, mu je svetovala komtesa... Ker ni prilike, da bi se sklenil kmalu zakon, sem svobodna in gledala bom, da se omožim čim preje.«

»Zakaj čim preje?«, je vprašal general.

»Silijo me naše družinske razmere... so desperatne... saj veste tudi vi!«

Generalu so bile prilično znane te razmere, ker mu je grof Orfeo v Benetkah večkrat govoril o njih.

»Po tem sodim, da imate že kombinacijo za močitev?«

»Mogoče... Jaz se vsaj nađejam, da se omožim v najkrajšem času«, je rekla Melita samosvestno.

»Brez ljubezni?« je vprašal general z grenkim nasmehom na obrazu.

»Brez ljubezni... seveda!«, je potrdila komtesa.

Ta izjava ga je nekoliko umirila, ker je videl, da meri Melita z isto mero tudi drugim. Z druge strani je bil ginjen radi teh njenih besed. Ona se mozi brez ljubezni, gotovo za to, da svoj rodni dom in imetje o pravem času reši neizogibnega poloma. Ona se žrtvuje, kdo je ne bi pomiloval? Tudi general jo je ta hip iskreno pomiloval, no, tega jej ni mogel povedati. To bi jo moglo neugodno dirniti. Siromak general, kako se je varal v tem bitju! On je mislil, da je tankočutnejša, nego li je bila v resnici.

General je sedel en hip molčé v svojem fotelju, a potem je hkratu naglo vstal. Videl je, da nima tukaj nič več iskati. Stojé pred Melito jej je nudil roko, katero je ona hladno prijela s svojimi nežnimi prsti.

»Imate mi-li še kaj povedati, Melita?«, jo je vprašal očito razburjen.

»Nič... Pozabite!«

(Pride še.)

ne izžene iz Istre, in mi hočemo v njej živeti svoje narodno življenje, pak morate razčunati z nami, ali z lepo ali z grdo. Hočete-li z lepo, nam bo drago, ako pa hočete s silo, nam ne bo žal, ker narod potem spregleda in vas spozna bolje ter pride k nam: »odrešenje od sovražnikov naših — salus eo inimicis nostris!«

Politični pregled.

V Trstu, 21. julija 1902.

Deželni zbori. Dalmatinski.

V sobotni seji je prijavil namestnik Handel, da je vladi resen namen urediti jezikovna vprašanja, zaslišavši stranke ter upoštevaje potrebno enotnost v določenih sferah uprave na način, ki bo odgovarjal realnim potrebam. Posl. dr. Smolaka je govoril o nedostatkosti sredstev v primeri s potrebami dežele. On ni proti temu, da se v šolah goji lojalnost do Avstrije, ali avstrijska državna misel ne sme izpodrivati hrvatskega duha. Govornik je ponudil drugim strankam v imenu Hrvatov spravo v narodnem pogledu, ali pod pogojem, da vsprejmejo politični program stranke prava. Proti izvajanjem Smolake je polemiziral dvorni svetnik Nardelli, ki je oporekal trditvi, da vlada germanizira. Potem sta govorila še Srb dr. Kovačević in »čisti« posl. Prodan.

Volilna reforma na Štajarskem.

V vsem, pa prav v vsem, so nemški rasprotniki našega naroda alični našim tukajšnjim laškim nasprotnikom. Slučaj je ranesel, da si oni tam gori in tle tu pri nas v Trstu hkratu ubijajo glavo z volilno reformo. Ubijajo namreč glavo, kako bi oprali kožuh, a ga vendar ne zmočili. Paradirali bi radi kakor liberalci, ki po ničemer ne hrepene bolj, nego po tem, da čim širše mase pridejo do svojih političnih pravic in se posebno še do volilne pravice, a ob enem skrbje za to, da vendar le oni obdržijo absolutno nadvladje nad temi masami. Zato vidimo tudi pri volilni reformi v deželnem zboru štajarskem, kako ena roka daje — in s tem trosi javnosti pesek v oči —, druga pa zopet hitro jemlje, da le ne bo na škodi tista gospodovna klika in da ostane vse — pri starem. Le en izgled naj podamo. V splošni kuriji so povišali število mandatov za tri, to je: od štirih na sedem. To je dala ena roka, druga pa je hitro vstavila protitežje proti temu pomnoženju mandatov. Proti temu pomnoženju zastopstva mas so ustvarili hitro par privilegijev, ustvarili so par privilegiranih mandatov. Volilna reforma daje namreč virilen glas rektorju akademije v Ljubnu in županu v Gradcu! Sedaj pa čujte: po novi volilni reformi bi imelo mesto Gradec 8 zastopnikov v deželnem zboru, ali z drugimi besedami: istotoliko, kolikor vsi štajerski Slovenci, ki tvorijo 1/3 vsega prebivalstva!

V ožgled tuj gorostasnosti vidi »Süddeutsche Presse« le dve poti za slovenske poslance na Štajarskem. Ali naj pridobijo nemške konservativce za to, da ne pridejo v sejo, zбоk česar ne bo potrebne kvalifikovane večine. Če se jim pa to ne posreči, naj pridejo oni sami, slovenski poslanci, v deželni zbor in naj s spreminjevalnimi predlogi uničijo to monstruozno »reformo«, kakor jo predlaga deželnozborski ustavni odsek. Če slovenski poslanci preprečijo to nemoderano zasnovi, si pridobijo le zaslugi, ker tako ohranijo odprto pot za volilno reformo, ki bi bila pravična in odnosačem primerna.

Predloga ustavnega odseka pride menda jutri v plenumu zbornice v razpravo. Kako in kaj so odločili nemški konservativci, o tem se ne ve nič pozitivnega. Oni se kažejo sicer nezadovoljni, ali pri takih nezanesljivih in nepreračunljivih elementih, kakoršnje so se že večkrat pokazali, izlasti o prilikah, ko je imela trpeti koža štajerskih Slovencev — ni ravno izključeno, da se ti gospodje kako pogode z liberalno večino. S to možnostjo očevidno računa tudi gori navedeno glasilo; sicer ne bi govorilo o eventualnosti, da slovenski poslanci ne pridobijo konservativcev!

Cesar Fran Josip in kralj romunski Karol se snideta dne 3. avgusta v Iasiu.

Cesar Viljem in Poljaki. Večina mestnega zastopa v Poznanju je dovolila sredstva za slavnosti povodom obiska cesarjevega. Poljski člani zastopa so podali predsedniku izjavo: »Z ozirom na poznano izjavo Njeg. Veličanstva cesarja in kralja povodom Marienburških cesarstvi moramo si domne-

vati, da udeležba poljskega prebivalstva na vsprejemu Njeg. Veličanstva v Poznanju ne more biti zaželjena. V tej predpostavki izjavljamo, da se ne udeležimo posvetovanja o tej predlogi«.

Tu bodi še omenjeno, da so listi te dni razširili govorico, da so ruske oblasti poljskim listom v ruski Poljski prepovedale pisati o Grunvaldski slavnosti. Ta vest ni odgovarjala resnici.

Tržaške vesti.

Naša šolska mizerija. Prejeli smo: Eden za drugim dobivajo naši stariši od ravnateljstev državnih ljudskih šol pismena obvestila, da jim otrok ne more biti vprejet v šolo! Kaj sedaj? Kaj naj store stariši z otrokom? V neopisni zadregi so. To stanje je že obupno. Ali se šolske oblasti res ne zavedajo, kako težko odgovornost si nakladajo s tem, da iz zgolj političnih obzirnosti, ali boljše rečenice: zбоk politične sibičnosti vladnega zistemanočejjo odpraviti šolskih razmer, ki vpijejo do neba! Človeku vre kri po žilah. Ista država, ki nam noče dati šol in ki tudi občine noče siliti, da bi vršila svojo dolžnost v tem pogledu, nalagano — ako tudi abstrahujemo od vseh zakonov — od zahteve človeške civilizacije — ista država grozi starišem z globami, ako ne pošiljajo otroka v šolo! To je res že mizerija na višku, to so odnosači, ki vpijejo do neba!

Ali ta mizerija, te vnebovpijoče razmere, se ne omejuje le na ljudsko šolstvo, ampak se raztezajo tudi na srednje šolstvo. Te dni sem bil navzoč na tukajšnji realki, ko je — po dovršenem vsprejemnem izpitu — gospod ravnatelj na hodniku čital najprej imena onih, ki so vsprejeti, potem naznanil, da je 17 njih padlo in slednjič prečital imena onih, ki so sicer položili izpit, ali ne morejo biti vsprejeti, ker ne bo — prostora! A prosim vas, gospod urednik: to je bilo sedaj v juliju! Kaj pa bo z onimi, ki se oglašajo o septemborskem terminu? Kaj naj počno ti?

In povdariti moram, da tu ne more biti govora o kaki nedobrohotnosti ali pristranosti od strani ravnateljstva, ker je g. ravnatelj na glasu kakor pravičen, blag in mladini jako naklonjen mož. Krivda je nedvomno zopet na viših oblastih, ki nočejo ukreniti potrebno, da bi bilo potrebnega prostora za vse one, ki so se priglasili in tudi dokazali potrebno kvalifikacijo!!

G. ravnatelj je sicer pojasnil dotičnikom, da se morejo na podlagi tega izpita priglasiti na katerem drugem državnem zavodu. Ali kaj je pomagano s tem gledé onih, katerim finančne razmere ne dopuščajo, da bi otroka poslali kam drugam!! In poleg tega: kje imajo zagotovilo, da bo na drugem zavodu prostora zanje?!

Kaj pravite, a? V moderni državi, pa taka šolska mizerija na vseh koncih in krajih! To je neznosno, nečuvno. Država naklada državljanom komaj znosljiva bremena, ne daje pa tem državljanom — vsaj v zadostni meri ne — sredstev, za izobrazbo, ki bi jih vsposobljala za težavni ekzistenčni boj v teh dobah.

Ob takih razmerah se pač lahko smeje v pest tisti narod, kateremu država kar siplje taka sredstva. Da, Nemci se lahko smejejo: ne le da zmagujejo v tem konkurenčnem boju, ampak morejo vrhu tega še s prezirom gledati na — inferijorna plemena! In smejejo se lahko tudi — v Berlinu!

Nikdar niso resni! V nekem laškem listu smo videli te dni sliko, ki je predstavljala, gosta — Italijana — sedečega v restavrantu ter razgovarjajočega se z natakarkjem. »Kaj izvolite?« »Kruha in soli«. »Nič drugega?«. »Ne«. Ker pa natakarkju noče stvar v glavo, mu pojasnjuje gost: »Veste, kruh in sol je sedaj jedina jed nam, ki smo prijatelji Rusije!«

Da, Italijani so sedaj veliki prijatelji Slovanom, ali — na primerno distanco. Danes je kar ni več tiste Rusije, ki je bila »barbarska«, danes ekzistira za Italijane le Rusija, kateri se slava poje in prizigajo kadila. Ali Rusija je — daleč in Rusi tudi. Ko bi bili nekoliko bliže Italijanom, kakor smo mi, bili bi bržkone jutri že zopet »barbari«, kakor so bili včeraj!!

Spiljetsko »Jedinstvo« je tako maliciozno (da bi bilo tako najivno, to je seveda absolutno izključeno) da piše:

»Italijanski listi so postali slovanofilski.

Koliko je tu iskrenosti, bomo videli sedaj potem, koliko vsaj ljudskih šol dovoli Hrvatom in Slovincem!«

Potem pa piše resno:

Po glasovih, ki prihajajo iz Rima, je aristokracija italijanska v obče v nekomami, a več del naroda mrmra. Ne čudimo se. Petdeset let so narodu govorili o belem medvedu-Rusiji, petdeset let so slikali o »bruturisciavi«, pa se kar hkratu ne more zbrisati vsega tega. A tudi sedaj je ves slovanofilizem Italijanov vreden — groš. Slovani so v Petrogradu; ker je Rusija daleč! Ali ko se govori o Albaniji, o Dalmaciji, o Istri in drugih slovenskih deželah, ki so v bližini — tu bi nas zadavili. Tudi list »Giornale d'Italia«, ki je danes najbolj slovanofilski, priporoča Italiji, da radi Balkana stopi s Turčijo v najtesnejše zveze, kakor je tudi — Nemčija!«

»Jedinstvo« ima prav: nikdar niso resni!

Vsikdar pa megalomani. Tudi danes jim gotovo ni do tega, da bi Italija postavila svojo politiko na solidno podstavo, da bi zasnovala politiko, ki bo poštevala realne razmere, in stremila po prijaznem razmerju med slovenskim svetom, daljnjim in bližnjim, marveč jim je le do tega, da morejo kričati: Glejte nas, mi smo mi! Mi smo velesila, po katere naklonjenosti hlepi tudi mogočni car!

Ne razsodnost, ne kriterij, ampak le megalomanija in domišljavost govorita iz teh laških novičarjev, izlasti pa v našem Primorju!

Tako pisarenje naj je — mejnarodno! Znaní socialist Lajos Domokos — sedaj bivajoči v Pulju — je izdal neko brošuro pod naslovom: »Trieste, i fatti di febbraio, la politica nazionale ed il partito socialista«. Domokos govori v tej brošuri: »noi italiani irredenti«. Naše pokrajine imenuje dosledno z irredentističkim imenom »Venezia Giulia«. Psuje Italijane, ker mislijo, da socialisti čutijo »per gli Austriaci«. Uvod tej brošuri, ali bolje rečeno: pamfletu je napisal neki Kalabrez, socialistički poslanec v Rimu, Cabrini, ki je v svoji brezobrazni nadutosti napisal med drugim o našem Primorju: »quel magnifico frammento di terra italiana che stendesi al di là dell'Isonzo«.

Tako pišejo »socialisti« a la Lajos Domokos! Povsem umestno pripominja »Naša Sloga«: Naši ljudje naj se čuvajo takih krivih prerokov, ki bi hoteli pod plaščem socializma širiti italijanstvo! Vojaški in civilni birokraciji častitamo na krasnem vspehu: saj lepšega si ni možno misliti, nego ako delavci, ki gradijo avstrijske vojne ladje v arsenalu v Pulju, morejo čitati Domokosovo in slične brošure ter ponavljati sami sebi: »noi italiani irredenti«, »fratelli redenti«, »voi crediate che noi partegiamo per gli austriaci.«

A kdo naj zabrani to? Morda oni, od najvišjega do najnižjega, ki se tudi radi pitajo s tisto hrano?!

XVII. redna velika skupščina družbe sv. Cirila in Metodija v Ilirski Bistrici bo v četrtek, dne 7. avgusta 1902. leta. Vpored: 1. Sv. maša ob 9. in pol uri v dekanijiški cerkvi. II. Zborovanje ob 11. uri v hotelu »Ilirija«. 1.) Prvomestnikov nagovor. 2.) Tajnikovo poročilo. 3.) Blagajnikovo poročilo. 4.) Nadzorništva poročilo. 5.) Volitev jedne tretjine družbinega vodstva. — Po pravih izstopijo letos naslednji udje družbinega vodstva: 1. Tomo Zupan. 2. Ivan Hribar. 3. Luka Svetec. 4. Ivan Šubic. — 6.) Volitev nadzorništva (5 členov). 7.) Volitev razsodništva (5 členov).

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metodija.

Ljubljana, dne 15. julija 1902.

Tomo Zupan Luka Svetec
prvomestnik. podpreds.

—
Pristavek.

1.) Dae 7. avgusta odhod iz Ljubljane ob 4. uri 59 minut, s poštanim vlakom pa ob 4. uri 54 min. jutraj.

2.) Po zborovanju skupni obed v hotelu »Ilirija« ob 1. uri. Radi obeda se je udeležencem zglašiti do 5. avgusta z naslovom: Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici. Kuvert brez vina stane 3 K.

3.) Odhod iz Ilirske Bistrice proti Ljubljani z brzovlakom ob 9. uri 27 minut, s poštanim vlakom pa ob 6. uri 35 minut zvečer.

Strela je ubila človeka. Včeraj zjutraj je vihrala v našem mestu velika nevihta; ob neprestanem padanju strel in močnem vetru je lila ploha kakor v potokih na zem-

ljo. Strele so na srečo padale večinoma v morje, a kljubu temu je zahtevala večerajšnja nevihta jedno človeško žrtvo.

Parnik »Jupiter« vlačil je namreč iz Sesljana v mesto več ladij, naloženih z materijalom za zasipanje morja v svrhu gradnje nove luke.

Ko je nevihta najbolj vihrala — okoli 9 1/2 ure zjutraj — je »Jupiter« došel ravno v našo luko. Na jedno onih ladij, katere je »Jupiter« vlačil za seboj, padli ste zaporedoma dve streli, a že prva zadela je 63-letnega Nikolaja Pinduliča iz Omišlja in ga v trenutku ubila. Ko je parnik z ladjami dospel k obrežju, vršil se je komisijonelni pregled na lieu mesta, na kar so truplo Pinduliča prenesli v mrtvašnico k sv. Justu.

Aretiranje nečloveške matere. Aretirali so mater onega novorojenčka, katerega je, kakor smo že poročali, našel Ivan Purič na neki njivi pri Sv. Savi. Dotična je 23-letna Leopoldina Pechmann iz Arnoldsteina na Koroškem. Pechmann je porodila v mestni bolnišnici, kamor je prišla dne 6. t. m. in popolnoma zdrava zapustila zavod 10 dni pozneje. Nekoliko dni pozneje prišla je Pechmann zopet v bolnišnico, da obišče nekatere porodnice, s katerimi se je bila spoznala o svojem bivanju tamkaj. O tej priliki je pripovedovala Pechmann, da je poslala svojega novorojenčka k sorodnikom v Baljak. Popoludne istega dne pa so že prinesli tjakaj dete, katero je našel Purič izpostavljeno. Babica, ki je Pechmannei pomagala na porodu, je takoj spoznala, da je dete prav tisto, katero je porodila Pechmann. Stvar se je takoj prijavila policiji, katera je nečloveško mater aretirala. Pechmann je priznala svojo krivdo, a se je o tem vedla tako indiferentno, kakor bi se stvar ne dotikala nje.

Dražbe premičnin. V torek, dne 22. julija ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Nuova 1, voz, svetiljke, oprema mehanikov in pohištvo; ulica del Pozzo 1, hišna oprava; ulica Media 6, hišna oprava; ulica del Ronco 6, steklena omara; ulica Nuova 18, hišna oprava; ulica del Teatro 1, železna blagajna in pisarniška oprema; ulica Santa Clara 1, hišna oprava; ulica Giuliani, pohištvo; ulica delle Scuole Nuove, krčmarska oprema; ulica Riborgo 13, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toploma r ob 7. uri zjutraj 23.4° ob 2. uri popoldne 30.° C.° — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 760.4 — Danes plima ob 9.52 predp. in ob 8.16 pop.; oseka ob 3.7 predpoludne in ob 2.41 popoldne.

Društvene vesti.

Občni zbor »Slov. Čitalnice« bo jutri, v torek, zvečer ob 9. uri.

Pevska vaja. Odbor pevskega društva »Kolo« nas prosi objaviti, da bo prihodnja skupna pevska vaja v petek zvečer ob navadni uri.

Odbor pevskega društva »Kolo« javlja slavnemu občinstvu, da je za večer napovedani koncert, vsled nestalnega vremena, preložen na prihodnjo nedeljo 27. t. m.

O d b o r.

Odložen koncert. Pišejo nam: Od postanka pevskega društva »Kolo« pa do včeraj se še ni primeril slučaj, da bi to društvo moralo radi slabega vremena odlagati kako svoje slavje. Včeraj je bila za to društvo prva — »nezgoda«, katero pa je seveda pisati le na račun vremena.

Ni pa bilo mogoče drugače, ker je bilo vse jutro in popoldne nebo prepreženo s temnimi oblaki.

Vrt je tudi precej pokvarjen vsled velikih nalivov. Gostilna se ni oskrbela — kar je naravno — s potrebnim, in ljudje so bili v negotovosti. Zato ni kazalo družega, nego da se je koncert odložil.

Po 5. uri je začelo zopet padati in se je vsako toliko izlila mala rosa vse do pod noč, ko je začelo zopet liti.

Ako Bog da, bo prihodnjo nedeljo lepo vreme, in bo »Kolo« in bodo gotovo tudi udeleženci bolj zadovoljni, nego bi bili včeraj.

Padla je torej tista tradicionalna izjema, po kateri je imelo »Kolo« vsikdar lepo vreme o svojih javnih nastopih! Radi tega pa ni padla njega trdna volja za vztrajno delo, zбоk česar se nadeja tudi, da nikdar ne padajo simpatije občinstva, ki so vsikdar spremljale to društvo. Neporušni obstanek teh simpatij naj se pokaže čim lepše tudi prihodnjo nedeljo.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Zopet štrajk v Nabrežini.** Klesarski delavci v Nabrežini žugajo zopet s štrajkom. Te dni so predložili svojim delodajalcem spomenico glede spremembe delavnega reda in cenika, iz katere spomenice posnemamo sledeče glavnejše točke:

Devet-urni delavnik in sicer: od 1. sept. do 1. nov. se ima delo začeti ob 7. uri predp. ter trajati do 5½ pop. s poldrugournim odmorom za kosilo in južino.

Od 1. nov. do 31. jan.: začetek ob 7½ predp., konec ob 4½ popol. s polurnim odmorom za kosilo.

Od 1. febr. do 30. apr. od 7. predp. do 5½ popol. s poldrugournim odmorom za kosilo in južino.

Od 2. maja do 31. avg. od 5½ predp. do 7. pop. z dveinpolurnim odmorom za kosilo in južino.

Jako ostre določbe obsega spomenica za službo neupravičenega izostajanja z dela, posebno ob ponedeljkih.

Izredne ure dela se morajo dninarjem in onim, ki delajo na kontrakt, podvojeno uračunati, a v enem tednu ne sme se delati izredno več, nego šest ur.

Glede plačil so klesarji sestavili obširen cenik, v katerem so določene cene za vsak posamičen izdelek.

Kakor rečeno: sedanje gibanje obsega le klesarje, ne pa delavcev v kamenolomih. Pa tudi od klesarjev da je le dobra polovica za štrajk. Delavec, ki nam je sporočil o tem gibanju, nam je zatrdil tudi, da so gospodarji že imeli posvetovanje in da je malo nade, da bi hoteli ugoditi tem zahtevam delavcev. Nekateri gospodarji da izjavljajo, da raje sploh zaustavijo vse delo.

Mi ne moremo za danes družega, nego da damo izraza skrb in bojazni, da bi v sed vedno ponavljajočih se diferenc mogla nastati nevarnost za domačo industrijo samo, ki se v noveje čase mora boriti z občutno konkurenco od zunaj, iz česar ne bi nastala škoda le za delodajalce, ampak tudi za delavce! Oni, ki nosijo odgovornost, naj gledajo, kaj delajo.

× **Iz Podgrada na pišejo dne 20. julija 1902:**

Za naša polja neprecenljive vrednosti je dež, katerega smo vendar dobili, če tudi po dolgem čakanju. Kajti suša je bila že jako huda in smo se bali za pridelek, katerih itak letos v naši občini ne bo veliko. Odražje se je tudi primerno razhladilo, da nam bo zopet za nekaj časa prav prijetno bivališče na deželi. Nekaj poznanih naših letoviščnikov prignala je že mestna sopara k nam. A nadajamo se jih še, makari izletnikov za naš sv. Jakob, katerega bomo pa, častili še le pribodajo nedeljo! Seve tudi s — plesom!

× **V Opatiji** je bilo od 1. septembra 1901 pa do 16. julija 1902 15.079 oseb. Od 10. julija 1902 pa do vstetega 16. julija je prirastlo 522 oseb. Dne 16. julija je bilo navzočih 1473 oseb.

× **»Soča«** bo izhajala zanaprej — do preklica — po dvakrat na teden. Ako bi pa prišli kakšni posebni bolj viharji politički dogodki, bo izhajala zopet po trikrat na teden.

× **Velika nevihta in strela** je bila v sredo 16. julija v Potocih, občina Kred. Strela je udarila parkrat v Vrh, kjer so delavci kosili ter je ubila 35-letnega Antona Lavrenčiča in močno ranila sina njegovega brata, Josipa Lavrenčiča, ker sta vedrila pod nizkim dobom.

× **Bralno in pevsko društvo »Ladija«** v Devinu priredi v nedeljo dne 27. t. m. svoj prvi izlet s plesom v Jamlje; na izletu in plesu bo svirala vrla godba iz Sv. Križa. Odhod iz Devinu ob 2½ uri. Ples se bo vršil na krasno odičenem dvorišču gosp. Ant. Sobana v Jamljah. K plesu vstopnina 20 stot. komad. Ples bo trajal do polnoči. Zvečer bo nekaj umetnih ognjev. Na obilno udeležbo vabi svoje cenjene člane in prijatelje društva odbor.

Vesti iz Kranjske.

* **Sokolska slavnost v Idriji.** Slavnost razvitja prapora »Idrijskega Sokola« se je vključ skrajno neugodnemu vremenu izvršila častno za to najmlajše sokolsko društvo in za slovensko sokolstvo sploh, katero je ta dan pokazalo, da se je resno lotilo svoje vzvišene naloge ter da se ne plaši nikakih zaprek v izvrševanju iste.

Kakor omenjeno: vreme je bilo skrajno neugodno. V jutro, ko so različna sokolska

društva zasela vozove v Logatec, je dež lil že precej močno, a mej štiriurnem potovanjem iz Logatec v Idrijo lilo je, lahko se reče, kakor iz škafa, tako, da je bila večina Sokolov premočena do kože, kar pa slovenskih Sokolov ni prav nič oplašilo. Iz Godoviča, kjer sta bila postavljena dva slavoloka in kjer so se ustavili ljubljanski, tržaški, gorenski in celjski Sokoli, brzojavilo se je v Idrijo, da prispejo Sokoli gotovo tja, seveda kasneje, nego bi morali po programu, in res so dospeli Sokoli v Idrijo malo pred poludnem, premagavši vremenske ovire.

Oficijelnega vsprejemca, ki se je imel vršiti pri slavoloku, postavljenem pred mestom z napisom »Slava sinovom Slave«, ni bilo, ker je še vedno dež padal, akoravno ne več tako silno. Pri slavoloku je čakal Sokole le idrijski gospod župan Lapajne, kateri je Sokolom, ki so bili že poskakali z vozov, javil, da se bo oficijelni vsprejem vršil v dvorani mestne hiše ter da naj Sokoli zopet zasedejo vozove, kar so vsi storili razun »Gorenskega Sokola«, ki je prišel v lepem številu na slavnost ter ponosno korakal v mesto, na čelu mu trobentači, ki so ubrano trobili vesele sokolske koračnice.

Prišedši v mesto so se Sokoli, živahno pozdravljeni od občinstva, podali najprej v telovadnico v ljudski šoli, kjer so se razvrstili po posamičnih društvih ter odkorakali se zastavami naravnost v mestno hišo; bilo jih je okolo 150. V dvorani mestne hiše razvrstile so se zastave okolo še nerazvite zastave »Idrijskega Sokola« in za njimi vsa sokolska društva. Najprej sta pozdravila idrijski župan in starosta »Idrijskega Sokola«, Gruđen, zbrane Sokole, katerima pozdravoma so odzdravljali zbrani Sokoli navdušenimi »Na zdar!« klici. V imenu Sokolov je odgovarjal odbornik »Ljubljanskega Sokola«, dr. Ravnikar. Po primernem nagovoru odbornika idrijskega Sokola, katerega ime nam nam ni znano, razvil se je prapor. Po lepem govoru gospe kumice, soproge idrijskega župana, katera je pripela na prapor krasen trak, in po presrečnih besedah male deklice, ki je izročila zastavi krasen šopek cvetlic, so se zastave sokolskih društev in idrijskega društva gasilcev, ki se je tudi udeležilo spreveda v mestno hišo, posestrile. Mej razvitjem zastave pel je idrijski pevski zbor Hajdrihovo »Zastava že razvita je«, na kar je še župan idrijski v lepem govoru naglašal pomen zastave za »Idrijskega Sokola«.

Na to so se podali Sokoli in drugi gostje v gostilno »K črnemu orlu«, kjer se je vršil banket. Mej banketom je svirala c. k. rudniška godba večinoma narodne skladbe. Na banketu bilo je več govorov. Mej temi najprej pozdrav staroste, odgovor brata dr. Ravnikarja, staroste »Varaždinskega Sokola«, dr. Hinkoviča, brata dr. Gregorina v imenu »Tržaškega Sokola«, brata dr. Viktorja Murnika, načelnika »Ljubljanskega Sokola«, nadalje zastopnika »Puljskega Sokola«. V vseh govorih se je naglašala sokolska ideja, katero je posebno brat dr. Murnik razvijal v prekrasnem govoru.

Dr. Gregorin je prinašal pozdrave »Tržaškega Sokola« in je naglašal, da je tudi za svojo osebo rad prihitel v Idrijo, ne le kakor Sokol, ampak tudi iz razloga, ker je temelj svoji izobrazbi pred 34 leti postavil v idrijski ljudski šoli, katero je zapustil pred 32 leti. Zanimalo ga je konstatirati napredek Idrije v tej dolgi dobi in z veseljem se je osvedočil, da je Idrija napredovala glede zunanjskega lica in na kulturnem polju. V zadnjem obziru je pomembna pridobitev realke. A, kar ga je najbolj vzradostilo, je napredek Idrije na narodnem polju. Idrija, katero so prej poznali pod imenom »Nemška Idrija« in kamor so pošiljali iz raznih krajev otroke v šolo, da se nauče nemškemu jeziku, ne zaslučuje dnoes tega nečastnega naslova, ker je postala, posebno pod uzornim županovanjem sedanjega župana, eminentno slovensko narodno mesto. Napija mestu Idriji, istega županu (Burni, dolgotrajajoči »živijo!« klici na župana) in slednjič »Idrijskemu Sokolu«, predstavljaju slovenske ideje v Idriji.

Ker se je okoli tretje ure vreme kolikor toliko ustanovilo, sklenilo se je, da se bo vršila telovadba na planem po vaporedu, katera misel je bila že opuščena. Javna telovadba se je pričela ob 4. uri popoldne na velikem trgu v navzočnosti mnogoštevilnega občinstva. Telovadili so idrijski gojenici s palicami, za temi preko 60 Sokolov različnih društev tudi v prostih vajah in slednjič vrste posamičnih sokolskih društev na orodjih. Kolikor smo mogli zabeležiti, telovadile so

vrste idrijskega, ljubljanskega, tržaškega, puljskega, gorenskega in varaždinskega Sokola. V kritiko telovadbe se nočemo spuščati ter prepuščamo isto strokovnjaškemu peresu. — Toliko pa lahko naglašamo že tukaj, da si je vrsta »Tržaškega Sokola« stekla splošno priznanje se svojimi težkimi in preciznimi vajami, katere so izvajali vsi posamičniki eksaktno, v prvi vrsti seveda brata Bergant in Počkaj. Po telovadbi se je vršil spreved Sokolov po mestu, na čelu jim c. k. rudniška godba, mej katerim so jih obsipale idrijske dame duhtečimi šopki. — Koncert »Na zemlji« je moral izostati, ker so gosti morali oditi oziroma na slabo vreme, ki je pretilo in ki je tudi v istini spremljalo iz Idrije vračajoča se sokolska društva na potu v Logatec ob silnih nalivih in groznem treskanju. Tako se je ta slavnost vžle opisanim vremenskim oviram izvršila najčastnejše za »Idrijskega Sokola« in najnadobudnejše za slovensko sokolstvo sploh.

* **Strela ubila voznika in par konj!** Iz Senožec nam pišejo: Dne 18. t. m. je g. I. Zelen, trgovec v Senožecah, poslal voznika Janeza Šviglja v Divačo po blago. O tej priliki je naročil vozniku, naj počaka na postaji dva dečka — Hinka in Cirila —, naj jima naloži prtljago ter naj gresta ž njim peš gori proti Senožcem. Mejpotoma, to je nekako na pol-poti mej Divačo in Senožecami, na Gabrku, je pričela nevihta in v tem je strela zadela in ubila voznika in oba konja. Dečka Hinka pa, ki je hodil par korakov za voznikom, je le omotilo, da se je nezavesten zgrudil na tla, a se je kmalo zopet zavel, ustal ter šel dalje s Cirilom. Ta poslednji je hodil za vozom in se mu ni zgodilo nič zalega. Fanta sta prišla v Senožce vsa preplašena, ali zdrava — Bogu bodi hvala!

Na licu mesta so bili slučajno vojaki, ki so imeli tam svoje vaje. Tako sta bila hitro na licu mesta tudi dva vojaška zdravnika, ki sta storila vse možno, da bi Šviglja obudila k življenju. Toda ves njiu trud je bil zastonj — ker bilo je že prepozno. Švigelj je bil blag in v obče spoštovan človek. Zapustil je mlado ženko z dvema otročičema. Ali prava sreča v nesreči je bila, da sta omenjena dečka ostala živa in zdrava.

* **Poskušnje z novimi topovi.** V Me-nišiji pri Cerknici so te dni poskušali streljati z novimi topovi. Ti novi topovi nosijo silno daleč. Prebivalci vasi Dobec so morali zaradi tega streljanja vsi zapustiti svoja bivališča, za kar pa jih vojni erar odškodni.

Razne vesti.

Odprt grob. Tudi v Slovincih toli znane in popularnega hrvatskega komponista Ivana pl. Zajca je zadela huda rodbinska nesreča! Umrli mu je soproga. Pokojnica je dosegla 82. leto svoje dobe. Sivolasemu umetniku-komponistu hratskega nam naroda naše najiskrenejše sožalje.

Hrvatje v Ameriki. V Iquique (Čile) živi nad 70 imovnih Hrvatov. Najbogateji med njimi je Josè Devescovi, čegar premoženje cenijo na 25 milijonov kron. Za njim je Hermanos Mitrovič iz Slan v Dalmaciji z 10 milijoni kron. Potem sta Hermanos Maslinarič iz Kraljevice in Tomo Brodanović iz Visa vsaki z dva in pol milijona kron. Tako je razvidno iz zbirke adres Hrvatov, živčih v prekomorskih deželah, katero zbirko je izdala trgovska in obrtna zbornica v Zagrebu. Iz istega vira je posneti, da je v Egiptu 28 Hrvatov, ki so prišli do večega imetja.

Sestro obsodili na smrt. Iz Zemuna javljajo: Nekega popoldne se je vrnil eden tukajšnjih stražarjev iz službe domov ter je svojo nabito puško postavil v kot ter odšel v krčmo. Trije njegovi otročiči so se ravno igrali »vojake«. 11-letni sinček je vzel puško v roko. Igrali so »vojake«. Sestrica se ni dobro obrnila, kakor je zapovedal mlajši brat. Zato so jo spravili v »zapor« in jo obsodili na smrt. Brat Pero je naperil puško, mladi je zapovedal »oganj«, in Pero (misle, da puška ni nabasana) je sprožil. Strel je počil in nesrečna sestra se je zgrudila s prestreljeno glavo. Ostala je mrtva na licu mesta. Proti neprevidnemu očetu je uvedena preiskava.

Morilec naše pokojne cesarice, Lučeheni je baje v ječi — zblaznel. V svoji besnelosti da je opetovano skušal zadušiti jetničarje. Stanje njegovo da je jako nevarno. Nikdo ne sme govoriti ž njim, niti ga videti.

Brzojavna poročila.

Amerikanska misija pred papežem.

RIM 20. (B.) Papež je vsprejel danes amerikansko misijo, ki se je poslovila od njega.

Konsekracija in intronizacija knezo-nadškofa goriškega.

GORICA 21. (B.) Včeraj se je vršila slavnostna konsekracija in intronizacija knezo nadškofa goriškega, Andreja Jordana. Konsekracija je izvršil škof Flapp iz Poreča ob asistenciji škofov Jegliča iz Ljubljane in Nagla iz Trsta. Namestnik grof Goëss in zastopniki civilnih in vojaških oblasti so se udeležili slavnosti v stolni cerkvi. Popoldne je bil pri knezonadškofu obed, katerega se je udeležilo 44 oseb. Knezonadškof je napil papežu in cesarju, namestnik pa knezonadškofu. Med obedom je svirala mestna godba.

Povrnitev kralja Viktorija Emanuela.

RIM 20. (B.) Kralj Viktor Emanuel je danes zjutraj ob 7. uri dospel v Raccenigi, živahno pozdravljen od prebivalstva.

Srbska skupščina in senat.

BELIGRAD 20. (B.) Kraljevi ukaz sklicuje oba zakonodajna zastopa za dan 24. t. m. (11. st. st.) v redna posvetovanja.

Turčija in Črnogora.

CARGRAD 20. (B.) Oziroma na korake, ki jih je črnogorski odposlanec Bakic radi dogodkov na črnogorski meji storil v palači Yildiz, je sultan izrazil svoje globoko obžalovanje na teh dogodkih, ker on da goji najboljša čutila do kneza Nikolaja. Obljubil je, da bo Hamdi paša odpozvan.

Deželni zbor dalmatinski.

ZADAR 20. (B.) V podrobni razpravi o deželnem proračunu predlagal je poslanec Biankini, naj se briše postavka za nemško in laško izdajo deželnega zakonika. Proti Biankinijevemu predlogu govorila sta vladni svetnik Nardelli in laški poslanec Kreklich. Kljub temu pa je zbornica vsprejela Biankinijev predlog, za katerega so glasovale vse hrvatske stranke.

Avstro-ogrski poslanik v Rimu pred cesarjem.

ISCHL 20. (B.) Avstro-ogrski poslanik na italijanski vladi, baron Pasetti, je bil danes vsprejet v avdienci od cesarja.

Velika nevihta in nalivi v Kijevu.

KIJEV 21. (B.) Po nenavadno velikem viharju, ki je včeraj tukaj vihal in izdiral celó močna drevesa, prišla je velika ploha s točo, ki je pobila mnogo šip na oknih. Voda je udrila v mnoga podzemna stanovanja in zadušila — kolikor je znano do sedaj — 15 oseb. V mnogih ulicah stala je voda do 1 meter visoko. Voda je pokvarila tudi železniško progo, vled česar je železniški promet zaustavljen. Škoda, katero je povzročila nevihta, je ogromna.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
 z omejenim jamstvom
 naznanja slovenskemu občinstvu, da
 je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
 iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
 varn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
 katera se nahaja
 v Trstu, Via Piazza vecchia
 (Rosario) št. 1.
 (na desni strani cerkve sv. Petra).
 Konkurenca nemogoča, ker je blago
 iz prve roke.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Aleksander Levi Minzi
 Prva in največja tovarna pohištva
 vseh vrst.
 —••••• T R S T •••••
TOVARNA: Via Tessa, vogal
ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (solsko poslopje)
 in Via Riberge št. 21
 Telefon št. 670.
 Velik izbor tapetarij, srecal in alik. Iz-
 vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurenco.
 ILUSTROVANI CRNIK ZASTONJ IN FRANKO
 Predmeti postavio se na par obrod
 a il železnico franko.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno znižuje. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gl. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih
vina in butelj. Postrežba točna, cene zmerne.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Negozanti št. 1.
priporoča slavnemu občinstvu
svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse
druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni
„Commercio“ in „Tedesco“
ki sta shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slo-
venski in mnogi drugi časniki.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe-
karna in sladničarna
sveži kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema
tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini Ponte della Fabbrica št. 2, vogal
ul. Torrente. Podružnica Piazza
Pozzo dell Mare št. 1. Zaloga izgotovljenih oblek
za moške in dečke priporoča posebno za binkošne
praznike in birmo; obleke za moške od gl. 6.50 do
24, za dečke od gl. 4.50 do 12, suknene jope v ve-
likem izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl.
1.80 do 4, volnene golčarjeve 4.50 do 9. Velik iz-
bor površnih sukenj v modernih barvah od gl. 9
do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let
od gl. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah
od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po naj-
nižjih cenah. Hlače od moških (zlojeda koža) za
delavce, izgotovljene v lastni predilnici na roko v
Korminu od gl. 1.30 do 2.

Lastna posebnost: črtane močne srajce za delavce
gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške na meter
ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovijo z naj-
večjo točnostjo v slučaju potrebe v 24. urah.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka
ulica št. 14 in ulica
Vetturini ima v zalogi v veliki zbirki pohištvo vseh
slogov za vsak stan od najboljše izdelka. V
zalogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žime
palatno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obroke.

Hišica s 4 prostori, v kateri je tudi prodajal-
nica, in shrambo za drva je na prodaj.
Vprašati Via del Veltro 393.

Absolviran gimnazijec z maturo išče lek-
cij. Ponudbe pod „Abiturient“
na upravo „Edinosti.“

Skladišče vina ulica Acquedotto št.
23. Prodaja vina t
sodih in butelj. Fine pašne in dezertne vina na
debelo in drobno, franko na dom po najugodnejših in
konkurenčnih cenah.

Mihael Zeppar v Trstu, ulica
San Giovanni
št. 12

ima zalogo pečij od majolike v velikem iz-
boru, sama novejši, bodisi glede risarij ali
barv. Snov sestaja od same stanovitne zem-
lje. Izključna zaloga za Trst, Primorje in
Dalmacijo slavnostne in odlikovane tovarne
za peč Brato v Sebitz v Banskem (Morava)
ustanovljena 1848. Pri teh pečij se prihrani
50% na kurjavi. Lastna tovarna štedilnih
pečij iz železa ali udelanih z majoliko. Izvr-
šitev po meri in nizkih cenah.

Išče se

14-15-letnega pomočnika za v prodajalnicu
svinjsine. Isti mora biti poštenih staršev in
zmožen slovenskega ter laškega jezika. Dečki
iz Gorice ozir. iz Goriške okolice imajo
prednost.

Naslov pove iz uljudnosti uredništvo
„Edinosti.“

TOVARNA POHIŠTVA

IGNACIJ KRON

Dvorni založnik. Ustanovlj. 1848.

TRST

ul. Cassa di Risparmio
Tovarna na Dunaju.

Ulica Cassa di Risparmio

Ceniki, izvirni narisi, načrti za sobe
— na zahtevanje brezplačno. —

ZALOGA DALMATINSKIH VIN

iz lastnih kletij
in

ISTRSKI TERAN,

ki se toplo priporoča družinam, gosp. krčmar-
jem in restavracijam.

Simeon Pavlinović, ul. Chiozza 11.

Paglianovo mazilo (sirup)

za osveženje in čiščenje krvi

prof. Ernesta Pagliano

nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano

je bilo predloženo zdravstvenemu vodstvu min. za notranje posle, koje je dovolilo razprodajo.
Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higije-
nični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajnami.

Dvor višjega sodišča v Lucca je izdal rozsodbo po
koji ima tvrdka Hieronima Pagliano izključno pravico postopati proti vsa-
kemur, ki bi razpečaval ponarejanja, ter je ob jednem prisodil tvrdki vse sodne
troške in odvetniške troške provzročene do leta 1897.

Naš sirup je ravno isti, kojega je izumil 1838. pok. naš stric prof. Hieronim
Pagliano ter branimo njegove izvirne recepte, s kojimi se je dokazala resnica.
Vsi ti dokumenti ki so pisani z njegovo lastno roko, so bili predloženi pri-
stojnemu sodišču

Pozivljamo vsakogar, da prekliče; to zadošča v dokaz resnice, koje smo
vedno trdili in razkrili brezvestne laži gotovih špekulantov. Zgoraj označene
listine zamore si vsakdo ogledati. Ogibajte se vedno ponarejanj in zahtevajte
vedno izdelke, koji nosijo na lončku in ovitkih našo varstveno znamko. Tvrdka
nima družic. **Napolj 4, Calata S. Marco.**

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi
svetlo ali temno polirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema
tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v
najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici
in na deželi v smislu gesla: Svoji k svojim!

Živic i dr.

(Schivitz & Comp.i)

Zaloga strojev, tehničnih predmetov in materijala.
Delavnica. — Inženjerski urad.

TRST. - Trgovinska ulica št. 2. - TRST
pri trgu vojašnice.

Prodaja se:

MOTORJE na par, na plin, petrolej in bencin.
STROJE za obrtništvo in kmetijstvo, za dom
in sploh za vsako rabo.
PUMPE za vodo, vino, špirit, olje itd.
ŽELEZNE CEVI in njene sklepe.
CEVI iz drugih kovin, iz gume in platna.
PIPE in VALVE (zaklopnice) in druge me-
dene ali bronene predmete.
MAŠINE ULOGE t. j. plošče, svitke in dr.
iz gume, asbesta, bombaža.
SITE in druge priprave za mlino.
PASE iz usnja in drugih materijalov.
OLJE in MAST za mazanje strojev.

Posebno se priporoča posestnikom
Raznovrstne železne pluge, mlatilnice in čis-
tilnice za žito, slamoreznice, stiskalnice za
vino, olje in seno, škropilnice proti perono-
spori, elastične trake, gobe za cepljenje itd.
Izdelujejo se načrti za napravo tovarn, vodo-
vodov, vodnjakov, cest itd. in se tudi čela
prevzame.

„Andemo de Franz“

krčma

v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

Bela vipavska . . . liter po 36 kr.
Crna istrska . . . „ „ 36 „
Istrski refošk . . . „ „ 48 „
Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gor-
skimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah
Družinam se pošilja na dom od 10 litrov
naprej: Ipavsko belo liter po 28 kr.
Črno istrsko liter po 28 kr.

Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem
vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.
Josip Furlan, lastnik.

Odlikovan z dvema zlatimi in bro-
nastimi kolajnami

Fran Hlavaty

ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angleškem in francoskem
vzoru izdeluje po meri cenj. damam
in gospodom kakor tudi za otroke. Delo
okusno in trpežno.

Popravljanje starega obuvala.

Važno za vsakega!

Razprodaja!

Po nečuvno nizki ceni
se dobi za samo

2 gl. 95 nč.

krasna garnitura ob-
stoječa iz

**14 krasnih drago-
cenih predmetov**
in sicer:

1 ura od niklja, Anker remont. (na željo tud
posrebr.) z lepó razrezljanim pokrovom, točno
urejena s 3 letnim jamstvom in skatljico.
1 krasna goldin ali nikljasta okropna verižica
s privesom. Pariški sistem.
1 goldin igla. za kravate z imitir. briljanti.
1 par gumbov za manšete, znamka „Garantie“.
1 garnitura (5 komadov) gumbov za srajce in
ovratnike.
1 par uhanov iz pristnega srebra, uradno
puncir.
1 goldin prstan s krasnim kamenom.
1 žepno ogledalo v etvilju.

Vseh 14 krasnih in vrednostnih pred-
metov z uro Anker-Remont. vred pošilja le
za 2 gl. 95 nč. s povzetjem ali po naprej
poslanem denarju, tvrdka

BRÜDER HURVIZ

Krakovo - Stradom 17. - Krakovo
Neodgovarjajoče sprejemem v 8 dneh nazaj in
povrnem denar, vsled česar nima kupec nikakega rizika.
Bogato ilustrovani cenik raznovrstnih drago-
ocenosti brezplačno in franko.

Razprodajalci in agenti se sprejemajo.

Vsak kupec vdobi v dar brezplačno krasen
žepni album s 15 razglednicami mesta Krakovo.

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?

— Grem kupit par čevljev!

— Svetujem Vam, da greste v

ulico Riborgo št. 25 po domače
k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste
obuvala za moške, ženske in otroke.
Isti popravlja male stvari brezplačno
ter sprejema naročbe vsakovrstno obu-
valo na debelo in drobno.

Lastnik: **Peter Rehar.**

Spoštovane slovenske gospodinje

Zahtevajte pri svojih trgovcih

ново

Ciril-Metodijevo

cikorijo.

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu

zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo)
Bogata zaloga raznovrstnih obuval za
gospode, gospe in otroke.

Poštarne naročbe se izvrše takoj. Pošiljate so poš-
tine proste.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter se
izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po kon-
kurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča

Josip Stantič čevlj. mojster.

Zalagatelj uradnikov in uslužbencev konsum-
nega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in
c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr.
javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr.
priv. avstr. Lloydja.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij,
vsakovrstnega olja, navadnega in najfinerega.
— Najfineje testenine, po jako nizkih cenah,
ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja na-
ročeno blago tudi na deželo na debelo in
probno. — Cenike razpošilja franko.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in
zmernimi cenami.

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“
trvdke

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 34

nasproti giedališču „Armonia“

s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke
po meri in najugodnejših cenah. V pro-
dajalnici ima tudi zalogo perila za
delavski stan po izvenredno nizkih cenah.
Izbir boljših in navadnih snovij.

VELIK IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se na-
pravijo po meri.

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško,
Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega
društva na življenje in rente

GLOBUS

centralno ravnateljstvo na Dunaju

1. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavnica 2 000.000 K,
ustanovljena od dunajskega bančnega društva
in bavorske hipotekarne in menične banke v
Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v
raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim
premijsm. Specijalno zavarovanje otrok brez
zdravniškega ogleda, izplačavi v slučaju že-
nitve ali prehoda v vojske zavarovani zne-
sek proti malemu odbitku pred pretekom
zavarovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Riva dei
Pescatori št. 1. Telefon 469.

Iščejo se povsod zastopniki in agenti.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih:

Sport & Salon

najelegantnejši, najboga-
tejši na vsebini, v visokih
in odličnih krogih, v društvi in javnih lokalih
tu in inozemstva najbolj razširjeni nemški druž-
binski list, ki vsprejema rodbinska, društvena,
umetniška in športna poročila brezplačno.

Izhaja vsako soboto.

Naročiti se more z vsako številko
in stane na leto:

navadna izdaja K. 24-24 Mk. posamezno 50 st. 50 Pf.
luskna „ 40-40 Mk. „ 1 K 1 Mk.
krasna „ 100-100 Mk. „ 2 K 2 Mk.

Posamične številke proti plačilu v znakah.
Uredništvo in uprava: Dunaj, IV., Plöszgasse 1.

Odlikovana v Rimu se zlato kolajno in
zasluznim križcem.

Odlikovana na Dunaju se zlato kolajno in
častno diploma.

Odlikovana tovarna za čopiče in ščetke

Ivan Angeli

ulica Canale 5

nasproti cerkve sv. Antona novega.

Edini specialist za izdelovanje zidarskih
in slikarskih čopičev; lastna specijali-
teta čopičev za barvanje s pokostjo.

Pleteni naslanjači francoskega sestava
in nedosežne kakovosti.

Se ne boji nikake konkurence glede
zmernih cen kakor tudi izvrstnega
izdelka.

Čuvati se je dobro da se ne za-
menja moja tvrdka s konkurenti
jednakega imena.